

Қарағанды облысы Осакаровка ауданы
Маржанкөл ауылының №8 ЖББМ.КММ.

Сынып сағаты:
«Еңбек түбі- береке»

Жетекші: Қарабай М.К
Сынып: 5

2023 – 2024 оқу жылы

Сабақтың тақырыбы: Еңбек түбі- береке /тәрбие жұмысы/

Сабақтың мақсаты: Оқушыларға еңбектің адам өміріндегі маңыздылығын түсіндіре отырып, ерінбей еңбек етуге, еңбектің адамның табиғи қажеті екендігін ұғындыру.

Еңбексүйгіштікке, еңбек адамын құрметтеуге, сыйлауға тәрбиелеу.

Әдісі: топтастыру: /сұрақ – жауап, әңгімелеу/

Көрнекілігі: даналық сөздер, суреттер.

Күтілетін нәтиже: Ұлттық сана сезімі оянған, бойына парасатты, мәдениетті, мейірімді, еңбеккер қасиеттер қалыптасқан ұрпақ тәрбиелеу болып табылады.

Барысы:

I. Ұйымдастыру

II. Кіріспе бөлім.

Шаттық шеңбері

Білім Еңбек Жақсылық Мейірім

1. Мұғалім: Атасы он жасар баласымен далада келе жатып, баласынан сұрады:

- Анау өрмекшіні көремісің, не істеп жүр?
- Өрмек тоқып жүр.
- Анау құмырсқаны көремісің?
- Аузында бір нанның уағы бар, жүгіріп кетіп барады.
- Жоғары қара аспаннан не көрдің?
- Жоғарыда қарлығаш ұшып жүр, аузында тістеген шөбі бар.

Сонда атасы былай депті:

- Олай болса, шырағым, ол кішкентай жәндіктер саған үлгі – өнеге: Өрмекші маса – шыбынға тұзақ құрып жүр, өзіне азық етуге. Құмырсқа нанның уағын өзі жемей уағын үйіне алып бара жатыр. Қарлығаш балапандарына ұя жасауға шөп жинап жүр. Сен де еңбек етуге әдеттен – деді.

- Бұдан балалар, сендер нені ұқтыңдар?
- Еңбек етуді, уақытымызды босқа өткізбеуге, мейірімділікке.
- Иә жарайсыңдар еңбек туралы бүгінгі тәрбие сағатымыз «Еңбек бәрін жеңбек» тақырыбында болмақ.
- Еңбек адамға не үшін қажет деп ойлайсыңдар?
- Адамға өмір сүру үшін ең алдымен не қажет деп ойлайсыңдар?
- Адам өмір сүру үшін қажеттер: Ауа, су, тағам, нан, киім, жарық, жылу, білім, денсаулық, үй, көлік. (слайд)

Еңбек дегеніміз – адамның өмір сүруі үшін қажетті іс - әрекеті.

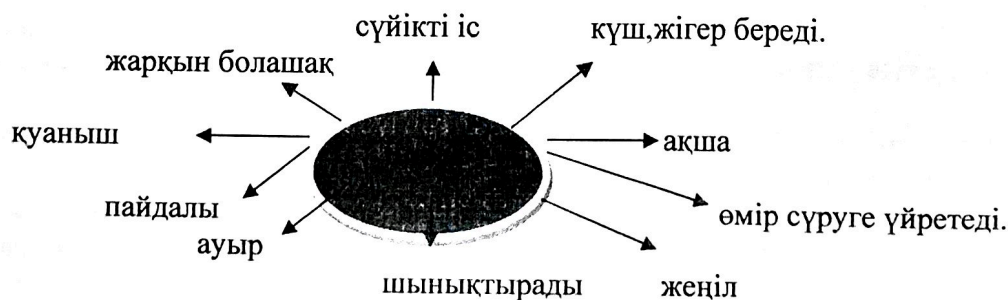
Еңбек етпеген ішіп жемейді

(халық мақалы)

2. Мұғалім: - Балалар, еңбек сөзін естігенде ойларыңа не келеді?

/Оқушылар өз бетінше ойларын жазып, қорғап шығады./

Слайд арқылы «еңбек» деген сөзге топтастыру жасау.

Балалардың жауаптары тыңдалып болған соң, мұғалім толықтырып, адамның өмір сүруіне қажеттінің барлығы еңбекпен келетінін түсіндіру.

Итальяндық ғалым, суретші Леонардо да Винчидің «Көп еңбек еткенге бақыт басын иеді»

деген екен. **Еңбектің пайдасы – тәрбиелейді, жігерлендіреді, күш береді, қуантады, бақытты етеді, өмір сүруге үйретеді, үнемшіл болуға үйретеді, ширатады.**

Слайд арқылы «еңбектің пайдасы» деген сөзге топтастыру жасау.

Еңбектің пайдасы – тәрбиелейді, жігерлендіреді, күш береді, қуантады, бақытты етеді, өмір сүруге үйретеді, үнемшіл болуға үйретеді, ширатады, шынықтырады.

3. Оқушы: Еңбектену тек адамға ғана тән деген пікірмен келіспеймін. Жануарлар да дамыл таппай еңбектенеді ғой. Мысалы «Құмырсқа елінде» деген әңгімені оқығанымда Құмырсқа илеуінің ішінде қаншама «бөлмелер» бар екенін білдім. Әр бөлмені пайдалану ретіне қарай «балалар бөлмесі», «азық қоймасы» деп атайды екен. Сондай-ақ бал арасының қалай ұя салатынын да айтуға болады.

Мұғалім: Мысалдарың тамаша! Жануарлар да еңбектенеді екен. Бірақ қанша еңбектенгенмен адам еңбегінің олардан зор айырмасы бар ғой.

-Қандай айырмасы бар? Адам еңбегі оймен, санамен, ақылмен істеледі. Табиғат заттарын өңдеп, өзіне қажет, табиғатта кездеспейтін бұйымдар жасайды. Адамнан басқа қандай жануар арнайы шам жасап қараңғыны жарық етеді?

Адамның еңбегі- саналы еңбек, оған мысал келтіріп айтуға болады.

Демек, адам табиғатта кездеспейтін алуан түрлі күрделі заттарды, бұйымдарды ақылмен ойлап жасайды екен. Дегенмен оны алғашқыда табиғаттан көріп үйреніпті. Адам табиғаттан үйреніп кейбір заттарды ойлап тапқан.

/слайд /

1-оқушы: Аспанда қалықтап ұшқан құсқа қарап ұшақты ойлап шығарды.

2-оқушы: Бал арасының ұясын, ағаш жапырақтарының діңі, бұтақтарының орналасуын, құрылымын т.б зерделеп, алуан түрлі ғимараттар салды.

3-оқушы: Құмырсқа илеуіне негізделген қалалар тұрғызды.

4-оқушы: Балықтың жүзуіне қарай отырып кемелер жасалды.

5-оқушы: Табиғаттағы инелікке қарай отырып тікұшақ жасады.

Осы айтылған аз мысалдан-ақ адам еңбегінің жасампаздығын байқаймыз.

Сонымен тіршілік үшін ауадай қажет заттың бәрін адам баласы өз қолы, өз еңбегімен жасайды. Адам өз қолымен жасайтын еңбегі әрі сарқылмас жігерімен күдіретті. Еңбектің арқасында адам жетіліп дами бермек. Еңбек адамның денесін шынықтырып, мінез-құлқын қалыптастырады. Еңбек ету адам баласынан тапсырылған іске деген табандылық пен ынта-жігерді, құндылықты, тындырымдылық пен жауапкершілікті талап етеді. Адам ерінбей еңбек ету арқылы қуанышқа, шаттыққа бөленеді. Еңбексүйгіштік, еңбекқорлық және еңбекті бағалай білген адам өмірде құрметке бөленеді.

4. Еңбек ардагерлері туралы слайд

5. Берілген накыл сөздермен мақал-мәтелдің мағынасын тану

1. «Еңбек түбі – зейнет». Еңбек әрбір адамды зейнетке жеткізеді. Еңбек етсең еш нәрседен кем болмайсың. Еңбек етсең барлық нәрсеге қол жеткізесің. Біздің еңбегіміз сабақты жақсы оқып, ата-анамызды қуанту. Жалқау, еріншек балалар үнемі 2, 3 бағаларын алып жатады. Өйткені, олар еңбектеніп оқымайды.

2. «Жақсы жұмыс – жанға тыныс».

Біздің ойымызша, әрбір адам жұмысын бар ынтасымен тыңғылықты етіп жасаса, өзі де оған қасындағы жолдастары да риза болмақ.

3. «Еңбексіз өмір – сөнген көмір». Көмір отын екенін білеміз. Ол жылыту үшін қажет. Ол жанбаса жылу болама? Әрине жоқ. Сол сияқты еңбек етпеген әрбір адам жылусыз сөнген көмір сияқты. Сондықтан еңбек етуіміз керек.

4. «Еленген еңбек өнімді». Еңбек еткен адамның еңбегі елеусіз қалған емес. Олардың аттары тарихта қалады. Мысалы, Қаныш Сәтбаев атамыз көп еңбегінің арқасында аты елеулі. Көптеген спортшылар олар тынымсыз еңбегінің арқасында дүние жүзінде аттары әйгілі.

6. Топтық жұмыс

1-топ: «Мақалдың жалғасын тап»(еңбек, жаңбырменен, ерінбей, ел, тіленбей)

..... жер көгерер,

Еңбекпенен .....көгерер

Еңбек етсең.....

Тояды қарның.....

Ердің атың .....шығарады

2-топ: Сурет бойынша әңгіме құрастыру.

3-топ: Мамандық иелерін сәйкестендіру

Адал еңбектің нәтижесі адамды қуанышқа бөлейді. Адам өз мақсатына ерінбей еңбек еткенде ғана қол жеткізе алады.

4-топ: Эссе жазу

7. Бүгін келген қонақтарға сұрақтар береміз. **Сұхбаттасу 1.** Өзіңізді еңбекқормын деп санайсыз ба? Еңбекқорлық адамды қандай қасиеттерге баулиды?

2. Адамның бойында қандай қасиеттер болғанда жетістіктерге жетуге болады?

3. Ұстаз болу сіздің бала күнгі арманыңыз ба еді?

Балалар, біз қазір сендермен қағазды үнемдей отырып, оригами әдісімен көгершінді жасаймыз. Жасау жолдарын көрсету.

Жасап болған соң әрбіреуің тілек айтып, аспанға көгершіндеріңді ұшырыңдар.

«Өз еңбегіңнің жемісі неліктен тәтті?» деген сұраққа жауап береді.

Балалардың жауаптары: «Өйткені.....»деп басталады:

- Өйткені өз қолыңмен жасайсың.

- Өйткені өз күшіңді жұмсайсың.

Ойды тиянақтау.

1. Адам өмірінде өзіне ыңғайлы, өзі қызығатын, қолынан келетін істі істесе, еңбегінің өзіне де, өзгеге де пайдасы мол, жемісті болып, еліне, халқына пайдасы берекелі болады

2. Адал еңбек адамды қуанышты сезінуге, өзіне деген сенімділікке жетелейді, бақытқа, байлыққа жеткізеді

3. Еңбексүйгіш адам айналасына да сыйлы, беделді болады. Әрқашан өз ісімізге адал болып, еңбектің тәтті дәмін сезіне білейік. Адал еңбекті бағалап, қадірлейік

4. Еңбек пен бақыт – егіз

Еңбек – іздену, үйрену, көмек көрсету, оқу, қамқор болу, нәтижеге жету.

Бақыт - Қуанышқа бөлену, сезіну, қадірлі болу, адалдық, мақсатқа жету, өз еңбегінің жемісін көру

Ән: Біз бақыт тілейміз